

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**II RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

YANVAR, 2026

ISSN 3093-8791

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**II RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2026-yil, yanvar

TOSHKENT-2026

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
II Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 2-son (yanvar, 2026-yil).– 343 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 22-yanvar

Mas'ul muharrir:
Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi II Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan. Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

MUNDARIJA

FIZIKA-MATEMATIKA FANLARI

Abdulbositova Muborak

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR 9-11

Anvarbekova Ruxsora

DIFFERENSIAL TENGLAMALARNI YECHISHDA PYTHON KUTUBXONALARINING
IMKONIYATLARI 12-14

KIMYO FANLARI

Kosimova Zuxra

OKSIDLANISH STRESSI VA UNING TROMBOSITLAR FAOLIYATIGA TA'SIRI 15-18

Xoshimov Nozimjon, Kosimova Zuxra

ORGANIZMDAGI OKSIDLANISH STRESS HOLATIDA POLIFENOLLARNING ROLI 19-22

BIOLOGIYA FANLARI

Shertoyeva Risliqoy, Mavlanova Sadbarxon

O'ZBEKISTONNING SHARQIY MINTAQASIDA (NAMANGAN) YASHOVCHI 7–16 YOSHLI
BOLALAR VA O'SMIRLARDA KO'RISH CHAQRILGAN POTENSIALLARINING YOSHGA XOS
NORMATIV KO'RSATKICHLARI 23-25

TEXNIKA FANLARI

Qurbonov Mahmudjon, Umarov Abdusalam, Kuchkarov Khoshimjon, Khursanova Odina

STRUCTURAL FEATURES OF POLYAMIDE 6 WITH INCLUSIONS OF IRON OXIDE
NANOPARTICLES 26-38

Valixonov Ilyosbek

KOMPYUTERLI KO'RISH TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA IMO-ISHORA TILINI MATNGA
O'GIRISH TIZIMLARINI TADQIQ ETISH 39-42

Qurbonov Mahmudjon, Kuchkarov Khoshimjon, Umarov Abdusalam

WITH STRUCTURE FORMATION AND THE STRUCTURAL COMPOSITION OF THE
COMPOSITION BASED ON POLYAMIDE WITH IRON OXIDE NANOPARTICLES 43-53

TARIX FANLARI

Nurullayeva Nabira

ISLOHATLAR, YARATILGAN IMKONIYATLAR – XOTIN-QIZLAR UCHUN IMKONIYAT
ESHIGI 54-56

Yuldashev Ulugbek

O'ZBEKISTONDA INKLYUZIV TA'LIM TIZIMI RIVOJLANISHI TARIXI 57-60

To'ychiyeva Dilnoza, Ergasheva Go'zal

ZOMIN TUMANIDAGI TURIZM TARMOQLARINING RIVOJI XUSUSIDA 61-64

Мирзамидинова Шахноза

ОСВЕЩЕНИЕ ИСТОРИЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ, СВЯЗАННЫХ С ПРОБЛЕМАМИ ЯЗЫКА И
ОРФОГРАФИИ, В ПУБЛИЦИСТИКЕ АШУРАЛИ ЗОХИРИ 65-67

Raxmatov Xayrulla

BUXORO VOHASI MA'MURIY-HUDUDIIY BIRLIKLARI VA AHOLISI (XIX ASRNING SO'NGGI
CHORAGI – XX ASR BOSHLARIDA) 68-71

IQTISODIYOT FANLAR

Yusupov Nurillo

BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA SANOAT KORXONALARIDA BOSHQARUV FAOLIYATINI
TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI 72-76

Mehmonova Shodiyonaxon

SHHT DOIRASIDA IQTISODIY HAMKORLIKNING RIVOJLANISHI VA UNING O'ZBEKISTON
IQTISODIYOTIGA TA'SIRI 77-80

Ibadullaeva Shokhida

EXPERIENCES OF DEVELOPED COUNTRIES IN APPLYING MARKETING STRATEGIES IN
EXPORTING ENTERPRISES 81-87

Yusupov Nurillo

KORXONALARNING BOSHQARUV TIZIMI SAMARADORLIGINI BAHOLASH
USULLARI 88-92

FALSAFA FANLARI

Rahmatullayev Mardonbek

KIBER MAKONDA SHAXSIY VA JAMOAVIY ERKINLIKNI MUVOZANATLASH
STRATEGIYALARI 93-96

Nabiyev Sherzodjon

DIGITAL DUNYODA YOSHLAR SHAXSIYATINI SHAKLLANTIRISHDAGI
MUAMMOLAR 97-102

Saydaliyev Ilyosbek

MURAKKAB MUHITDAN KELGAN YOSHLARDA SOG'LOM TURMUSH TARZINI
SHAKLLANTIRISHDA FUQAROLIK JAMIYATINING IJTIMOY-FALSAFIY RO'LI 103-106

Meliboev Azizjon

YANGI O'ZBEKISTONDA SIFATLI TA'LIM ORQALI KAMBAG'ALLIKKA QARSHI KURASH VA
XALQ FAROVONLIGINI TA'MINLASH 107-111

FILOLOGIYA FANLARI

Aminov Farrux

INGLIZ VA O'ZBEK OMMAVIY AXBOROT VOSITALARIDA AXBOROT UZATISHNING
MULTIMODAL STRATEGIYALARI VA KOGNITIV MEKANIZMLARI 112-119

Jo'rayeva Madinaxon

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR: O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI VA SUN'IY INTELLEKT SOHASIDAGI INNOVATSIYALAR
MISOLIDA 120-124

Isakova Barchinoy

JEK LONDONNING "MARTIN IDEN" HAMDA O'TKIR HOSHI MOVNING "NUR BORKI, SOYA
BOR" ROMANLARIDAGI POETIK VOSITALAR TAHLILI 125-128

Азизова Насиба

ИССЛЕДОВАНИЕ КОНЦЕПТА ЯЗЫКОВОЙ ЛИЧНОСТИ В РУССКОЙ И УЗБЕКСКОЙ
КЛАССИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ (НА ПРИМЕРЕ А. С. ПУШКИНА, Н. В. ГОГОЛЯ И Л. Н.
ТОЛСТОГО АЛИШЕРА НАВОИ, ЗАХИРИДДИНА БАБУРА) 129-134

Toshboyeva Odinaxon

INGLIZ VA O'ZBEK INTERNET GAZETA SARLAVHALARIDA LEKSIK-SEMANTIK VA SINTAKTIK
VOSITALAR ASOSIDA PRAGMATIK PRESUPPOZITSIYANING IFODALANISHI 135-138

<i>Umirzakova Dilnoza</i> ANIMATSION FILMLAR TARJIMASIDA LINGVOPRAGMATIK OMILLAR: QIYOSIY TADQIQOT	139-144
<i>Jabborova Aziza</i> SIYOSIY KOMMUNIKATSIYADA EVFEMIZMLARNING AUDITORIYAGA TA'SIRI	145-149
<i>Boykhanov Shukhratjon</i> UNDERSTANDING ENGLISH PROVERBS: LEXICAL, STYLISTIC, PSYCHOLOGICAL, AND PRAGMATIC DIFFICULTIES	150-155
<i>Narzulloyeva Maftuna</i> A COMPARATIVE ANALYSIS OF OFFICIAL LETTERS IN ENGLISH AND UZBEK PROSE	156-158
<i>Abdullayeva Dildora</i> QUTADG'U BILIG FRAZELOGIZMLARINING SEMANTIK-PRAGMATIK TABIATI VA LISONIY TADQIQI	159-162
<i>Umrzaqov Islomjon</i> "JANUB RENESSANSI" DAVRI ASARLARIDA BADIY MAKON VA ZAMON POETIKASI	163-165
<i>Fayzullayeva Nozima</i> YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR	166-168
<i>Ergashev Nodirbek</i> SOCIAL INJUSTICE AND MORAL VALUES IN "OLIVER TWIST" BY CHARLES DICKENS	169-171
<i>Ubaydullaeva Dilfuza</i> OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA BO'LAJAK MUTAXASSISLARDA NUTQ MADANIYATINI RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION MODELLARI (IJTIMOIY-GUMANITAR YO'NALISHDA)	172-178
GEOGRAFIYA FANLARI	
<i>Umarov Javohir</i> FARG'ONA VILOYATI YER RESURSLARIDAN QISHLOQ XO'JALIGIDA FOYDALANISH SAMARADORLIGINI KOMPLEKS BAHOLASH	179-185
YURIDIK FANLAR	
<i>Hakimboyeva Dildora</i> ELEKTRON HUKUMAT VA MA'MURIY HUQUQ MUNOSABATLARINING TRANSFORMATSIYASI	186-188
<i>Самигжоновна Зилола</i> МЕЖДУНАРОДНЫЕ НОРМЫ, РЕГУЛИРУЮЩИЕ ЗАЩИТУ ПРАВ ЧЕЛОВЕКА В СЕТИ ИНТЕРНЕТ	189-195
PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Xomidjonov Abrorjon</i> OLIY VA PROFESSIONAL TA'LIMDA PEDAGOGIK INNOVATSIYALARNI TATBIQ ETISH TAJRIBASI	196-202

<i>Sodiqova Gulnora</i> KASBIY TA'LIM TIZIMIDA ISH BERUVCHILAR BILAN SAMARALI KOMMUNIKATSIYA STRATEGIYALARI	203-208
<i>Soliyeva Gavharoy</i> "HISOBLASH USULLARI" FANI BO'YICHA O'QUV KONTENTI	209-212
<i>Isaqov Abduvohid</i> BO'LAJAK O'QITUVCHILARDA METODIK KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRISH: ASOSIY TUSHUNCHALAR VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR	213-217
<i>Юсупова Наргиза, Юсупов Дильшод</i> ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ И РОЛЬ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ОБУЧЕНИИ ТЕХНИКО-ТАКТИЧЕСКИХ ДЕЙСТВИЙ ЮНЫХ ТАЭКВОНДИСТОВ: АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ И ПЕРСПЕКТИВ РАЗВИТИЯ	218-221
<i>Ganiyev Elyorbek</i> TALABALARDA HUQUQIY TAFAKKUR VA TAHLILY KO'NIKMALARNI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY METODIKASI	222-226
<i>Xabibullayev Alimardon</i> TALABALAR MOBILIGI VA QO'SHMA TA'LIM ASOSIDA INNOVATSION VA BARQAROR RIVOJLANISH MODELINI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK- INSTITUTSIONAL ASOSLARI	227-233
<i>Nigmatova Nozimaxon</i> INGLIZ TILINI O'QITISHDA GENERATIV SUN'IY INTELEKT TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNING XORIJIY AMALIYOTI VA PEDAGOGIK SAMARADORLIGI	234-237
<i>Юсупова Наргиза</i> АНАЛИЗ БИОМЕХАНИЧЕСКИХ ПАРАМЕТРОВ АТАКУЮЩИХ ДЕЙСТВИЙ КВАЛИФИЦИРОВАННЫХ ТАЭКВОНДИСТОВ (WT)	238-241
<i>Abdullayeva Asila</i> O'ZBEKISTONNING SO'NGGI TARIXI VA FALSAFA FANINI O'QITISHDA DIDAKTIK UYG'UNLIK	242-247
<i>Ergasheva Nigora</i> BO'LAJAK BOSHLANG'ICH TA'LIM O'QITUVCHILARINING METODIK KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISHDA PEDAGOGIK HAMKORLIKNING METODIK VAZIFALARI	248-251
<i>Alimova Mashxuraxon</i> BOSHLANG'ICH SINIF TEXNOLOGIYA TA'LIMI DARSLARIDA TABIIY MATERIALLARDAN BUYUMLAR TAYYORLASHDA KONSTRUKSIYALASH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI	252-255
<i>G'ofurova Barnoxon</i> TALABALARINING KONSEPTUAL FIKRLASHINI RIVOJLANTIRISHDA OLIY TA'LIMNING METODIK SHART-SHAROITLARI VA PEDAGOGIK IMKONIYATLARI	256-260
<i>Axmedov Yodgorbek</i> ICHKI ISHLAR VAZIRLIGI AKADEMIK LITSEYLARI O'QUVCHILARINING MUSTAQIL O'QUV FAOLIYATIDA TINKERCAD PLATFORMASIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	261-263

<i>Qozaqova Munajat</i> MUHANDISLIK VA KOMPYUTER GRAFIKASI FANINI O'QITISHDA TALABALAR LOYIHALASH KO'NIKMASINI KO'RGAZMALILIK ASOSIDA RIVOJLANTIRISH	264-267
<i>Парниева Айгуль</i> АКСИОЛОГИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ В ФОРМИРОВАНИИ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ СОВРЕМЕННОГО СТУДЕНТА	268-271
<i>Nosirova Shoiraxon</i> INGLIZ TILIDA KASBIY MULOQOT XULQINING LINGVOKULTUROLOGIK XUSUSIYATLARI	272-278
<i>Azizova Mohiniso, G'ulomova Sevara</i> MAKTAB DARSLARIDA RA'NODOSHLILAR OILASINI O'QITISHDA ZAMONAVIY INTERAKTIV METODLARDAN FOYDALANISH	279-281
<i>Jalilova Xolidaxon</i> METHODOLOGY FOR IMPROVING THE EFFICIENCY OF TEACHING ENGLISH USING WEBQUEST TECHNOLOGY	282-284
<i>Abduvaxobov Shohruhbek</i> MASOFADAN TA'LIM JARAYONIDA UCHRAYDIGAN AMALIY MASALALAR VA ULARNI BARTARAF ETISH BO'YICHA METODIK YONDASHUVLAR	285-287
<i>Аюпов Тимур</i> СОВРЕМЕННЫЕ МЕТОДЫ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ В ВУЗАХ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	288-290
<i>Tillayeva Nilufar</i> DIALOGIC PEDAGOGY IN ESL WRITING: THE ROLE OF SOCRATIC SEMINARS	291-294
<i>Sobirova Feruza</i> BO'LAJAK INGLIZ TILI O'QITUVCHILARIDA DARSNI REJALASHTIRISH KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH MUAMMOLARI	295-299
<i>Karimova Sadoqat</i> CONCEPTUAL AND METHODOLOGICAL APPROACHES TO TEACHING ENGLISH TO PRESCHOOL CHILDREN IN A MONTESSORI EDUCATIONAL ENVIRONMENT	300-302
<i>Солохиддинова Фазилатхон</i> МЕТОДИКА РАЗВИТИЯ КОГНИТИВНЫХ УЧЕБНЫХ ДЕЙСТВИЙ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ В АСПЕКТЕ РАЗВИТИЯ ГРАММАТИЧЕСКОГО ПОНЯТИЯ «ИМЯ СУЩЕСТВИТЕЛЬНОЕ»	303-306
<i>Sayidova Nilufar</i> ZAMONAVIY MUZEY EKSPOZITSİYALARIDA INTERAKTIV TEXNOLOGIYALARNING ILMIY - AMALIY AHAMIYATI	307-310
<i>Ne'matova Mahfuzaxon</i> BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHISINING NUTQ FAOLIYATINI FAOL RIVOJLANTIRISHDA FE'L SO'Z TURKUMINING TUTGAN O'RNI	311-313

TIBBIYOT FANLARI

Sobirova Mavludaxon

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR314-316

Ахмаджонова Хуршидабону, Рустамова Шахиста

НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ ПО ИЗУЧЕНИЮ НАСЛЕДСТВЕННАЯ

ПРЕДРАСПОЛОЖЕННОСТЬ ВИРУСАМИ ГЕПАТИТА С (HCV) И В (HBV) НА

МОЛЕКУЛЯРНОМ УРОВНЕ317-322

Xoshimov Muslimbek, Karimjonov Jaloliddin, Inomov Kamoliddin, Izatullayeva Mohlaroyim

O'ZBEKISTONDA NEYRODEGENERATIV KASALLIKLARNING TARQALISH SABABLARI VA

NEYRODEGENERATIV KASALLIKLAR RIVOJLANISHIDA ASTROSITLARDAGI REAKTIV

O'ZGARISHLAR323-326

Мамарова Шодила, Инатуллаева Рано, Сотиболдиева Умида, Кодиржанов Жавохир

ВИТАМИН D: МЕТАБОЛИЗМ, БИОЛОГИЧЕСКАЯ РОЛЬ, ДЕФИЦИТ И

ПРОФИЛАКТИКА327-336

PSIXOLOGIYA FANLARI

Ismoilov Temurbek

VERBAL KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRISHDA MADANIY VA IJTIMOY

KONTEKSTNING ROLI337-342

IQTISODIYOT FANLAR

BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA SANOAT KORXONALARIDA BOSHQARUV FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI

Yusupov Nurillo Ikromjon o'g'li

NamDU "Yashil iqtisodiyot va barqaror biznes" kafedrası stajor o'vituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada bozor iqtisodiyoti sharoitida sanoat korxonalarida boshqaruv faoliyatini takomillashtirishning asosiy tamoyillari va ustuvor yo'nalishlari tahlil qilinadi. Korxonada boshqaruv samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi strategik rejalashtirish, innovatsion boshqaruv, raqamlashtirish jarayonlari, inson resurslarini rivojlantirish, ichki nazorat va monitoring tizimlari hamda qaror qabul qilish mexanizmlarining modernizatsiya qilinishi masalalari yoritiladi. Tadqiqotda zamonaviy menejment texnologiyalari, avtomatlashtirish va axborot-kommunikatsiya tizimlarining boshqaruv faoliyatiga ta'siri tahlil etilib, sanoat korxonalarining raqobatbardoshligini oshirishda ushbu omillarning ahamiyati asoslab beriladi. Maqola boshqaruv tizimini takomillashtirishning amaliy mexanizmlari, ularning afzalliklari hamda sanoat korxonalari rivoji uchun strategik ahamiyatini ilmiy asosda yoritadi.

Kalit so'zlar: bozor iqtisodiyoti, boshqaruv faoliyati, sanoat korxonalari, strategik rejalashtirish, innovatsion boshqaruv, raqamlashtirish, menejment, samaradorlik, monitoring, avtomatlashtirish, inson resurslari, qaror qabul qilish, raqobatbardoshlik.

PRIORITY DIRECTIONS FOR IMPROVING MANAGEMENT ACTIVITIES IN INDUSTRIAL ENTERPRISES IN A MARKET ECONOMY

Yusupov Nurillo Ikromjon oglu

Trainee lecturer of the Department of "Green Economy and Sustainable Business" of NamSU

Annotation. This article analyzes the main principles and priority directions for improving management activities in industrial enterprises under market economy conditions. It covers issues related to strategic planning, innovative management, digitalization processes, human resource development, internal control and monitoring systems, as well as the modernization of decision-making mechanisms, all aimed at enhancing management efficiency. The study examines the impact of modern management technologies, automation, and information and communication systems on management activities and substantiates their significance in increasing the competitiveness of industrial enterprises. The article scientifically highlights the practical mechanisms for improving management systems, their advantages, and their strategic importance for the development of industrial enterprises.

Key words: market economy, management activities, industrial enterprises, strategic planning, innovative management, digitalization, management, efficiency, monitoring, automation, human resources, decision-making, competitiveness.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2026v2i2/n14>

Boshqaruv samaradorligiga baho berish uchun juda ko'p turli-tuman miqdoriy va sifat ko'rsatkichlari qo'llaniladi. Har bir ko'rsatkichni quyidagi tarzda taqqoslash kerak:

- biror davr haqiqiy ko'rsatkichlarini rejadagi, normativdagi ko'rsatkichlar bilan;
- joriy davr haqiqiy ko'rsatkichlarini o'tgan davrlar ko'rsatkichlari bilan;
- bir korxona haqiqiy ko'rsatkichlarini boshqa korxona haqiqiy ko'rsatkichlari bilan.

Shundagina iqtisodiy tahlil ham makon, ham zamon nuqtai nazardan amalga oshirilgan bo'ladi. [1; B.90.].

Bozor iqtisodiyoti sharoitlarida sanoat korxonalarida boshqaruv faoliyatini takomillashtirish quyidagi yo'nalishlarda amalga oshirilishi lozim:

1. Bozor va uning rivojlanish istiqbollarini kompleks ravishda o'rganish yordamida, xaridorlarning mahsulot va xizmat turlariga mavjud va yuzaga kelishi mumkin bo'lgan talablarini aniqlash;

2. Mahsulotning yangi modellari va namunalarini yaratish bo'yicha ilmiy-tadqiqot faoliyatini tashkil qilish;

3. Xaridorlar talablariga mos keluvchi tovarlarni ishlab chiqarish;

4. Ishlab chiqarishni rejalashtirish, dasturlash, muvofiqlashtirish va moliyalashtirish;

5. Mahsulotni taqsimlash va sotish tizimini tashkil qilish va uni mukammallashtirish;

6. Korxonaning barcha faoliyatini, jumladan, ishlab chiqarish, sotish, reklama, texnik xizmat ko'rsatish va hokazolarni boshqarish.

7. Iste'molchilarni ishlab chiqarilayotgan mahsulotlar bilan ta'minlash.

8. Xodimlarni ish haqi bilan ta'minlash.

9. Korxonaga yaqin joylarda yashovchi aholi uchun ish joylari yaratish.

10. Atrof-muhitni muhofaza qilish.

11. Korxona faoliyatida to'xtab qolishlarga yo'l qo'ymaslik.

12. Ishlab chiqarishni tashkil etish va boshqarish shakllarini mukammallashtirish.

13. Ishlab chiqarishning barcha bosqichlarida tejamkorlikka rioya qilish.

14. Boshqaruv strukturalarini takomillashtirish amaldagi standartlar, normativlar va davlat tomonidan chiqarilgan qonun-qoidalarga rioya qilish.

Robert Kaplan ikkalasi ham boshqaruv va strategiya sohalarida mashhur bo'lib, Balanced Scorecard metodologiyasini ishlab chiqqanlar (Ularning "Balanced Scorecard" konsepsiyasi boshqaruv samaradorligini baholashda ko'p o'lchovli yondashuvni taqdim etadi. Ular moliyaviy ko'rsatkichlar bilan birga, mijozlar, ichki jarayonlar va o'rganish va o'sish kabi boshqa o'lchovlarni ham hisobga olish zarurligini ta'kidlaydilar. Kaplan va Norton korxona boshqaruv tizimini baholashda "Balanced Scorecard" (BSC) usulini ishlab chiqdilar. Ularning fikrlariga ko'ra, samaradorlikni baholashda faqat moliyaviy ko'rsatkichlar emas, balki bir qator boshqa omillar ham hisobga olinishi kerak. [2; B.87.].

Balanced Scorecard. BSC ning asosiy komponentlari:

1. Moliyaviy ko'rsatkichlar;

2. Mijozlar ko'rsatkichlar;

3. Ichki jarayonlar ko'rsatkichlari;

4. O'rganish va rivojlanish ko'rsatkichlari.

BSC ning afzalliklari:

-Strategik ko'rinish. Tashkilotning strategiyasini aniq belgilash va uni boshqarish imkonini beradi.

-Muvofiqlik: Turli bo'limlar o'rtasida maqsadlar va ko'rsatkichlarni muvofiqlashtirishga yordam beradi.

-Nazorat va baholash: Tashkilot faoliyatini muntazam ravishda baholash va nazorat qilish imkoniyatini taqdim etadi.

BSC ning qo'llanilishi: Balanced Scorecard kompaniyalar, davlat tashkilotlari va notijorat tashkilotlarida keng qo'llaniladi. Ular strategik rejalashtirish, natijalarni baholash va xodimlarni rag'batlantirishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Bu yondashuv tashkilotning umumiy samaradorligini yanada kengroq va chuqurroq baholash imkonini beradi. [3; B.15.].

Strategik maqsadlar. Kaplan va Nortonning fikricha, har bir ko'rsatkich strategik maqsadlarga mos kelishi kerak. Bu, boshqaruvchilarga maqsadga erishish jarayonini yaxshilashda yordam beradi.

Mijozlar va bozor. Mijozlar ehtiyojlari va bozor talablari haqida tushuncha olish muhimdir. Mijozlarning qoniqishi korxona muvaffaqiyatining asosiy omillaridan biridir.

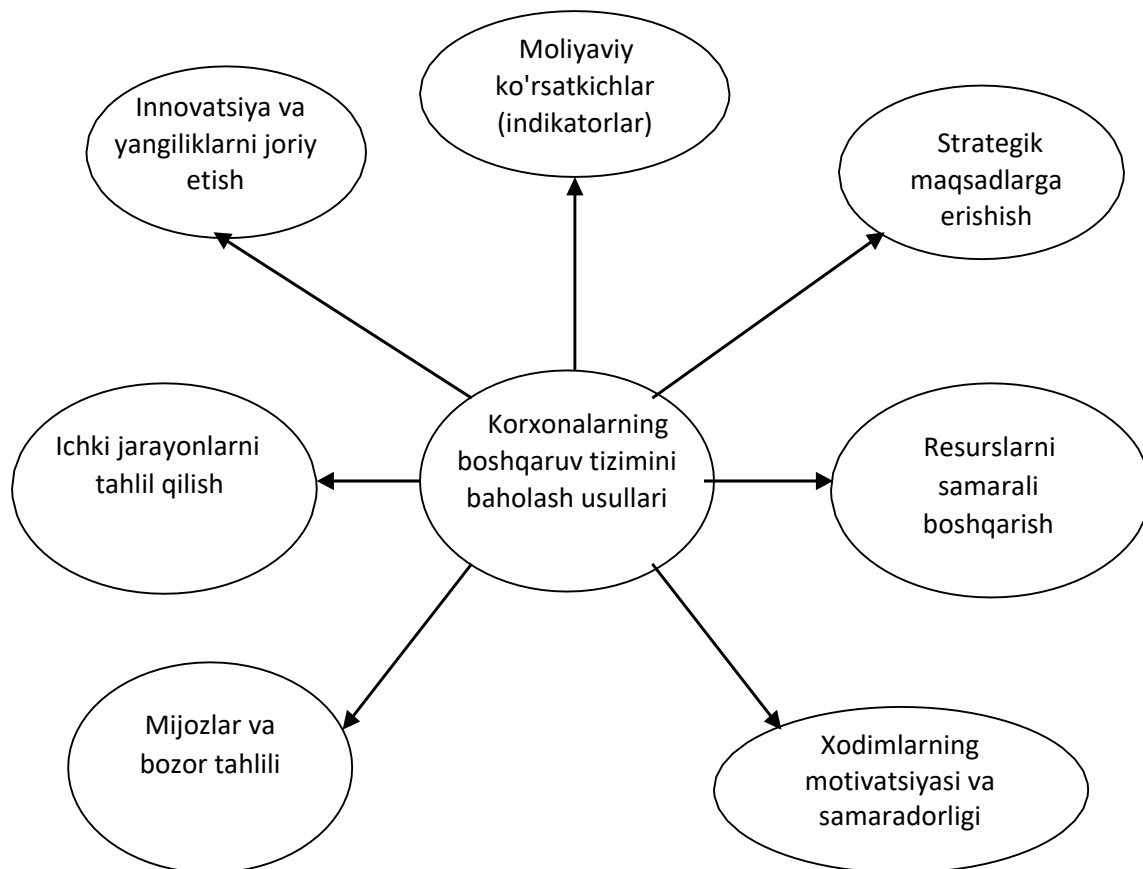
Ichki jarayonlar. Tashkilot ichidagi jarayonlarning samaradorligi ham baholanadi. Samarali ichki jarayonlar orqali xarajatlarni kamaytirish va sifatni oshirish mumkin.

O'rganish va o'sish. Innovatsiyalar va xodimlarning malakasi rivojlanishi korxonaning uzoq muddatli muvaffaqiyatini ta'minlaydi. O'rganish va rivojlanish ko'rsatkichlari muhimdir.

Natija. Kaplan va Nortonning yondashuvi, korxona boshqaruv tizimini kompleks va strategik nuqtai nazardan baholashga imkon beradi. Bu esa boshqaruvchilarga yanada maqsadli va samarali qarorlar qabul qilishda yordam beradi. [4; B.67.].

Bu olimlarning fikrlari boshqaruv tizimlarining samaradorligini baholashda keng qamrovli yondashuvni yaratishga yordam beradi. Har bir olim o'z yondashuvi orqali boshqaruv jarayonlarini chuqurroq tushunishga va ularni takomillashtirishga xizmat qiladi.

Korxonalarning boshqaruv tizimi samaradorligini baholash usullari

Korxona boshqaruv tizimining samaradorligini baholashda yuqoridagi usullardan bir nechtasini birgalikda qo'llash maqsadga muvofiq bo'ladi, chunki har bir usul faqat bir jihatni yoritadi va kengroq tahlil qilish imkonini beradi. [5; B.17.].

Korxonalarning boshqaruv tizimi samaradorlik holatini baholash usullari korxonaning boshqaruv tizimi samaradorligini baholash uchun moliyaviy ko'rsatkichlar, rentabellik, foyda darajasi, kapitalni samarali ishlatish. [6; B.90.].

Ishlab chiqarish samaradorligi: ishlab chiqarish jarayonlarining optimalligi, resurslardan foydalanish darajasi.

Xodimlarning samaradorligi: ishchilarning mahsuldorligi, ularning motivatsiyasi va tashkilotdagi o'rni.

Raqobatbardoshlik: korxonaning bozor pozitsiyasi, raqobatchilarga nisbatan o'zining afzalliklari.

Baholash jarayonida korxonaning maqsadlari, resurslari va bozor sharoitlari e'tiborga olinadi. Samaradorlikni doimiy ravishda monitoring qilish, boshqaruv tizimining o'zgarishi va takomillashtirilishini ta'minlaydi.

Korxonalarning boshqaruv tizimi samaradorligini baholash usullari korxonaning faoliyatini tahlil qilish, uning strategik maqsadlariga erishish darajasini o'lchash va boshqaruv jarayonlarini takomillashtirishga qaratilgan muhim vositadir. Boshqaruv tizimining samaradorligi turli usullar bilan baholanadi, bu esa korxona faoliyatining har bir jihatini chuqur tahlil qilish imkonini beradi. [7; B.98.].

Korxona boshqaruvi samaradorligini oshirish nafaqat biror tashkilotning muvaffaqiyatiga, balki butun iqtisodiyotga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Quyidagi yo'nalishlarda samaradorlikning iqtisodiyotga ta'siri ko'rinadi:

Resurslarning samarali taqsimlanishi: boshqaruv tizimining samarali ishlashi resurslardan yanada tejamkor foydalanishni ta'minlaydi. Bu, o'z navbatida, ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish jarayonlarida isrofgarchilikni kamaytiradi va iqtisodiyotdagi resurslar yanada samarali taqsimlanadi. [8; B.100.].

Ishlab chiqarish va iqtisodiy o'sish: samarali boshqaruv korxonalarining mahsulot ishlab chiqarish darajasi ortadi. Bu esa iqtisodiyotda ishlab chiqarish hajmini oshiradi va umumiy ichki mahsulot (IIM) ning o'sishiga olib keladi.

Yangi ish o'rinlari yaratish: samarali boshqariladigan korxonalar o'z faoliyatlarini kengaytirishi va yangi bozorlarni zabt etishi mumkin. Bu esa yangi ish o'rinlari yaratish, ishchi kuchining talabini oshirish va mehnat bozori samaradorligini yaxshilashga olib keladi.

Mijozlar va investitsiyalar: korxonalarning yuqori samaradorlikka erishishi, mijozlar bilan yaxshi munosabatlarni o'rnatish va xizmat sifatini oshirishga olib keladi. Bu esa kompaniyalar va sanoat tarmoqlari uchun ijobiy imidj yaratadi va ko'proq investitsiyalarni jalb qiladi.

Samarali texnologiyalar va innovatsiyalar: samarali boshqaruv tizimi innovatsiyalarni qabul qilishga va texnologik jarayonlarni takomillashtirishga yo'l ochadi. Bu esa iqtisodiyotni yanada raqobatbardosh va innovatsion qiladi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Xonkeldiyeva G.Sh. Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida korporatsiyalarni boshqarishning ilmiy-metodologik asoslari. Iqt.fanlari doktori ilm.daraj. olish uchun yozilgan diss. avtoref.-Toshkent, 2018, -71 b.

2. V. A. Plotnikov, Proceedings of St. Petersburg State University of Economics, 4 (112), 16-24 (2018).
3. R.S.Muratov, I.A.Djalalova, S.Sh.Oripov. Korxona iqtisodiyoti. Darslik. "Fan va texnologiya", 2014, 424 bet. Abduraupov R.R. O'zbekistonda xorijiy investisiyalikorxonalar iqtisodiy salohiyatini boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish. Iqt.fanlari doktori ilm.daraj. olish uchun yozilgan diss. avtoref. Toshkent, 2017 y.-70 b.
4. Ulashev I.O., Atamuradov Sh.A. Korxona iqtisodiyoti va menejmenti. O'quv qo'llanma. Toshkent-2013, 24-b.
5. "Iqtisodiyot va talim" jurnali. -T., 2009-2012 yillar sonlari.
6. Xodiev B.Yu. va boshq. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik: o'quv qo'llanma. - T.: TDIU, 2010. - 267 b. Улашев И.О. Разработка управленческих решений: Учебное пособие. - T.: Moliya-iqtisod, 2007.
7. O'lmasov A., Vahobov A. Iqtisodiyot nazariyasi: Darslik. -T.: Sharq, 2006.
8. Каплан Р.С., Нортон Д.П. Организация, ориентированная на стратегию. Как в новой бизнес-среде преуспевают организации, применяющие сбалансированную систему показателей/пер.сангл.М.: ЗАО Олимп-Бизнес. 2004-416 с.

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

II RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

2026-yil, yanvar

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
II Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 2-son (yanvar, 2026-yil). – 343 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 22-yanvar

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.